

โทษปรับ : ศึกษากรณีการใช้มาตรการอื่นมาเสริมและแทนการปรับ

นางสาวสิริกัญจน์ รัตนสุวรรณชาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**FINE PUNISHMENT : A STUDY OF USING SUPPLEMENTARY AND
ALTERNATIVE MEASURES**

Miss Sirikan Rattanasuwannachart

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for The Degree of Master of Laws Program in Laws**

Faculty of Law

Chulalongkorn University

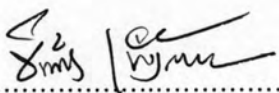
Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

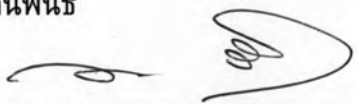
492036

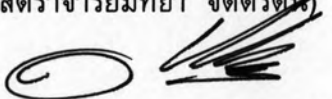
หัวข้อวิทยานิพนธ์ โทษปรับ : ศึกษากรณีการใช้มาตรการอื่นมาเสริมและแทนการปรับ
โดย นางสาวสิริกัญจน์ รัตนสุวรรณชาติ
สาขาวิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโยภาส

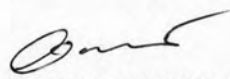
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทนิติศาสตร์

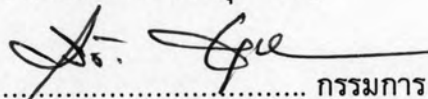

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธิดิพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

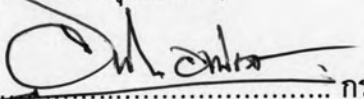
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโยภาส)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังค์สุวรรณ)

๕๖.๖.๖.
..... กรรมการ
(พลตำรวจตรีสัมพันธ์ อรุณปลอดภัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. อุทัย อาทิวา)

สิริกัญจน์ รัตนสุวรรณชาติ : โทษปรับ : ศึกษากรณีการใช้มาตรการอื่นมาเสริมและ
แทนการปรับ . (FINE PUNISHMENT : A STUDY OF USING SUPPLEMENTARY
AND ALTERNATIVE MEASURES) อ. ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญญภาส ,
139 หน้า.

โทษปรับ (Fine) เป็นการลงโทษที่มุ่งประสงค์จะบังคับเอาภัยบรรดาทรัพย์สินของผู้กระทำ
ความผิด ไม่ว่าจะโดยการชำระเงินต่อรัฐ หรือการทำให้ต้องสูญเสียกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของตน
และเป็นโทษที่ศาลนำมาใช้บังคับมากที่สุด แต่ระบบการลงโทษปรับของประเทศไทยในปัจจุบัน
มิได้ทำให้การลงโทษปรับเป็นไปตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร เนื่องจากโทษปรับที่กำหนดแบบ
ตายตัวนั้น ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการลงโทษ ทำให้ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทาง
การเงิน ไม่เกรงกลัวต่อการบังคับโทษปรับและมีแนวโน้มในการกระทำความผิดซ้ำอีกในอนาคต
ส่วนผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจน มักจะไม่สามารถชำระค่าปรับได้ จนต้องถูกศาลบังคับใช้
วิธีการยึดทรัพย์สินแทนค่าปรับ หรือการกักขังแทนค่าปรับแทน

จากการศึกษาพบว่า การบังคับโทษปรับในประเทศไทย ยังมีปัญหาและข้อขัดข้อง ทำให้
การบังคับโทษปรับไม่เกิดผลสัมฤทธิ์ในการให้ความเป็นธรรมกับผู้กระทำความผิด คือ ปัญหาความ
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การลงโทษ ปัญหาการกักขังแทนค่าปรับ ปัญหาเรื่องการทำหนด
ค่าปรับ และปัญหาโทษที่จะลงแก่นิติบุคคล

ผู้เขียนจึงได้เสนอแนะมาตรการเสริมและแทนการปรับที่เหมาะสมในประเทศไทย เพื่อให้
การบังคับโทษปรับเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแยกเป็น 1. วิธีการบังคับโทษปรับโดยการ
เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ได้แก่ การรอกการลงโทษหรือรอกการ
กำหนดโทษปรับ และการผ่อนชำระค่าปรับ 2. มาตรการแทนโทษปรับโดยใช้เป็นมาตรการอิสระ
ได้แก่ การทำงานบริการสังคม มาตรการในรูปแบบของการให้การศึกษาและการฝึกอบรม และ
มาตรการในรูปแบบของการทำให้เกิดความอับอายแก่ผู้กระทำความผิด และ 3. มาตรการสำหรับ
นิติบุคคล ได้แก่ การผ่อนชำระค่าปรับ และการห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....
ปีการศึกษา.....2549.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4786346134 : MAJOR LAWS

KEY WORD: FINE PUNISHMENT / SUPPLEMENTARY MEASURES / ALTERNATIVE MEASURES

SIRIKAN RATTANASUWANNACHART : FINE PUNISHMENT : A STUDY OF USING SUPPLEMENTARY AND ALTERNATIVE MEASURES. THESIS ADVISOR : PROF. VIRAPHONG BOONYOBHAS, 139 pp.

Fine is a punishment aimed at enforcing all the properties of an offender. It can be made by payment to the Government or by losing of the ownership on the property. Fine is the punishment that is the most enforced by the Court. However, the fine punishment system in Thailand may be not complied with its real purpose. That is because the fixed rate is applied to the fine. This leads to the inequality among the people who have different financial status. It makes the wealthy not afraid of the fine punishment and they will probably conduct an offence again. On the other hand, the poor may not pay the fine; hence, the Court will forfeit their property instead or make the confinement on them.

It is studied that the fine punishment system in Thailand has many problems and obstacles bringing about the ineffectiveness of fine enforcement on an offender. Those problems are the confinement instead of the fine, the fine specification and the fine on juristic person.

It is recommended that the supplementary and alternative measures that are appropriate to the punishment system in Thailand should be used in order to result in the effectiveness of the fine enforcement. The first procedure that can be enforced by the Penal Code Amendment Act. The second one is the alternative measures. They consist of the community service order, education and training, and shaming penalties. The last measure is the measure for the juristic person comprising the installation of fine payment and the occupational prohibition.

Field of study.....Laws.....Student's signature.....SIRIKAN
 Academic year.....2006.....Advisor's signature.....V. Boonyobhas

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของ ศาสตราจารย์
วีระพงษ์ บุญโญภาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและตรวจทาน
แก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็น
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำ
วิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อมราวดี อังค์สุวรรณ อาจารย์
ดร. อุทัย อาทิวา และพลตำรวจตรีกัมพล อรุณพลอด ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์ รวมทั้งได้ให้ความเห็นทางวิชาการทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	5
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	5
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการลงโทษปรับ.....	7
2.1 การลงโทษทางอาญา.....	8
2.2 วิวัฒนาการของโทษปรับ.....	15
2.3 ลักษณะของโทษปรับ.....	17
2.4 วัตถุประสงค์ของโทษปรับ.....	19
2.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับโทษปรับ.....	21
2.5.1 การปรับตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดโดยแยกออกเป็นขั้นสูงสุด และขั้นต่ำสุด.....	21
2.5.2 การปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้ (Day Fine).....	22
2.5.3 การปรับตามจำนวนเท่าผลประโยชน์ที่ได้รับจากการ กระทำความผิด.....	24
2.6 หลักเกณฑ์ในการกำหนดโทษปรับ.....	25
2.7 วิธีการกำหนดโทษปรับ.....	27
2.7.1 การกำหนดโทษปรับไว้อย่างเด็ดขาด.....	27
2.7.2 การกำหนดโทษปรับไว้อย่างสัมพันธ์.....	27

	หน้า
2.7.3 การกำหนดโทษปรับแต่ไม่ระบุดำเนินการที่แน่นอน.....	28
2.8 ข้อดีและข้อเสียของโทษปรับ.....	28
2.8.1 ข้อดีของโทษปรับ.....	28
2.8.2 ข้อเสียของโทษปรับ.....	30
บทที่ 3 การนำมาตรการอื่นมาเสริมใช้แทนการลงโทษปรับของประเทศไทยและ ต่างประเทศ.....	32
3.1 การบังคับโทษปรับในประเทศไทย.....	32
3.1.1 การเปรียบเทียบปรับโดยเจ้าพนักงาน.....	32
3.1.2 การเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายปกครอง.....	36
3.1.3 การกำหนดโทษปรับโดยศาล.....	40
3.1.3.1 บุคคลที่โทษปรับใช้บังคับ.....	40
3.1.3.2 การชำระค่าปรับ.....	45
3.1.4 การบังคับค่าปรับ.....	47
3.1.5 อายุความที่เกี่ยวกับโทษปรับ.....	48
3.1.6 การเลิกบังคับโทษปรับ.....	49
3.2 การใช้มาตรการอื่นมาเสริมใช้แทนการปรับของประเทศไทย.....	50
3.2.1 การยึดทรัพย์สินสินใช้แทนค่าปรับ.....	50
3.2.2 การกักขังแทนค่าปรับ.....	51
3.2.3 การทำงานบริการสังคมหรือทำงานบริการสาธารณประโยชน์ แทนค่าปรับ.....	54
3.3 การบังคับโทษปรับและการใช้มาตรการอื่นมาเสริมใช้แทนการปรับของ ต่างประเทศ.....	57
3.3.1 ประเทศในระบบ Common Law.....	57
3.3.1.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	57
3.3.1.1.1 การบังคับโทษปรับ.....	57
3.3.1.1.2 การใช้มาตรการอื่นมาเสริมใช้แทนการปรับ... 60	60
3.3.1.2 ประเทศอังกฤษ.....	64
3.3.1.2.1 การบังคับโทษปรับ.....	64
3.3.1.2.2 การใช้มาตรการอื่นมาเสริมใช้แทนการปรับ... 70	70

3.3.2 ประเทศในระบบ Civil Law.....	73
3.3.2.1 ประเทศฝรั่งเศส.....	73
3.3.2.1.1 การบังคับโทษปรับ.....	73
3.3.2.1.2 การใช้มาตรการอื่นมาเสริมใช้แทนการปรับ...	78
3.3.2.2 ประเทศเยอรมนี.....	80
3.3.2.2.1 การบังคับโทษปรับ.....	80
3.3.2.2.2 การใช้มาตรการอื่นมาเสริมใช้แทนการปรับ...	82
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาในการใช้มาตรการอื่นมาเสริมใช้แทนการปรับใน ประเทศไทย.....	84
4.1 ปัญหาและข้อขัดข้องในการบังคับโทษปรับในประเทศไทย.....	84
4.1.1 ปัญหาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การลงโทษ.....	84
4.1.2 ปัญหาการกักขังแทนค่าปรับ.....	86
4.1.3 ปัญหาเรื่องการทำหนดค่าปรับ.....	89
4.1.4 ปัญหาโทษที่จะลงแก่นิติบุคคล.....	90
4.2 แนวคิดและความจำเป็นในการใช้มาตรการอื่นมาเสริมใช้แทนการปรับ ในประเทศไทย.....	95
4.3 การใช้มาตรการอื่นมาเสริมใช้แทนการปรับในประเทศไทย.....	98
4.3.1 การรอกการกำหนดโทษปรับหรือรอกการลงโทษปรับ.....	98
4.3.2 การผ่อนชำระค่าปรับ.....	102
4.3.3 การทำงานบริการสังคม.....	107
4.3.4 มาตรการในรูปแบบของการให้การศึกษาและฝึกอบรม.....	113
4.3.5 มาตรการในรูปแบบของการทำให้เกิดความอับอาย.....	115
4.4 วิธีการบังคับโทษปรับและการใช้มาตรการอื่นมาเสริมใช้แทนการปรับ ในกรณีการลงโทษนิติบุคคล.....	117
4.4.1 การผ่อนชำระค่าปรับ.....	117
4.4.2 การห้ามประกอบอาชีพบางอย่าง.....	119
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	124

รายการอ้างอิง..... 134

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 139